

Varianta I

Citește cu atenție următoarele fragmente pentru a răspunde la cerințele de mai jos:

„Bătăliile pentru cucerirea de moșii, cât mai multe și mai întinse, și-au avut și ele vitejii lor. Unul dintre aceștia era, în județul nostru, un grec, îi încurc numele: ceva cu opulus în coadă.

Se așezase aici tânăr de tot. Harnic și neobosit, chivernisit¹, foc de deștept și grozav de îndrăzneț, treptat-treptat, din arendășie² în ohăvnicie³, ajunsese să stăpânească, în bună lege, peste o sută de mii de pogoane⁴ în inima Olteniei[...]. Bașca⁵ de atât nămet de ogoare, moșiei îi atârna la gât o imensă salbă de bălți și gârle ticsite de pești, și peste grumazi o încolăcea o lată cordea⁶ de păduri de salcâm, care stăvileau năvala dunelor din latura Dunării. Afară de asta, umerii îi erau împodobiți cu altițe de vii din vechea viță autohtonă, sădite pe nisipiștele albiilor secate, cumpărate cu sate cu tot. Mijlocul i-l încingea un brâu de suhaturi⁷ cu sumedenie de vite grase.[...] Lumea nu se speria și nimeni nu se supăra. Dimpotrivă[...], toți îl aplaudau, îi prețuiau îndrăznelile, îi consfințeau izbânzile și-i laudau eroismele, așteptând să-și frângă gâtul. Dar grecul știa ce face. Lăcomia lui era loială. Nu jegmănea, nu mințea, nu înșela: da lovitură cinstite. Adversarii, alți latifundiarilor din mâinile cărora smulgea moșiile, recunoșteau că le lua pe buna dreptate de atunci; împrumuturi neplătite, polițe protestate, mezaturi⁸, falimente, moștenitori nevolnici⁹...și câte alte împrejurări prielnice pentru un vajnic luptător în războiul averilor[...].

În iureșul atâtor glorioase agonisiri, nici el, nici lumea nu băgase de seamă că atinsese șaptezeci de ani. Rămăsese pentru sine și pentru ceilalți același ca odinioară: înalt și uscățiv, dar vânjos, cap frumos, cu păr negru unduios, frunte înaltă deasupra ochilor de un negru adânc, nas ambițios, mustață mătăsoasă sub care zâmbea gura subțire și râdea dantura intactă; iar întreg chipul încheiat de potcoava puternicei bărbii...

N-avusese timp, nici gând să se însoare. Ședea mai mult la țară, într-un conac cât un castel, de unde își cârmuia împărăția: la început, pe jos ori călare, cu logofeții după el; apoi, din docar¹⁰, mai târziu, din gabrioleta¹¹ vopsită galben, și în urmă din trăsura cu arcuri mlădii de Viena...”

(Vasile Voiculescu – **Proba**)

„Pe valea Siretului, întinsă sub arcurile de safir ale cerului, ale căror fluvii de aer tremurau de căldura soarelui de vară, stau risipite, cu întunecata lor umbră, păduri și dumbrave, dosind printre ele sate întinse, încungiuurate cu șanț, a căror căsuțe mici și acoperite cu paie și stuf dogorit par ca niște stupi scunzi[...]

Cuconul Vasile Creangă era bogat și om bun la suflet. Oamenii din satul lui [...] povesteau că el are-n pivniță dimerlii¹² de galbeni, dar – lucru ce se-ntâmplă rar – nime nu-i bănuia aceasta. [...] Creangă era un bătrân bun și prietinos, vesel și glumeț la petreceri, îngăduitor cu supușii lui și, unde trebuia, își punea și el mâna ca să mai ușureze greul. El nu-nvățase multe-n viața lui, pe vremea aceea nici nu se cereau multe, dar avea o-nțelepciune și o isteție firească care prețuiau mai mult decât pretențiosul semidoctism de azi.

Altfel vecinic la moșie, viața-l costa puțin, deși trăia ca un Vodă, căci, dacă cunoaște cineva mai de aproape viața din curțile boierilor mari, acela va trebui să conceedă că ei știau a cristaliza împrejurul lor un fel de curte, compusă din boiernași sărăciți, [...], din rude scăpătate, [...], din refugiați străini, [...], din călugări, [...]un popor de servitori țigani și străini, cari „jos” trăiau sfădindu-se și clevetindu-se la boieri unul pe altul.[...]

Femeia cuconului Vasile era cu mult mai tânără decât el [...] Bătrânul o iubea nu pentru că ar fi existat doar vo afinitate suflească între ei, din contra, ea avea un fel de spirit de o înălțime religioasă, el cugeta mirenește¹³, ea avea mult simț pentru muzică și poezie, el le privea numai ca distracțiuni[...] – el era proză [...] – el o iubea pentru că era frumoasă [...] și pentru că-i dăruise un copil[...].

(Mihai Eminescu – **La curtea cuconului Vasile Creangă**)

Vocabular:

1. chivernisit – înstărit, îmbogățit
2. arendășie – folosirea unui bun cedat;
3. ohăvnicie – proprietate ce nu poate fi înstrăinată și pentru care nu se plătește impozit
4. pogon, pogoane – teren cultivat de aproximativ o jumătate de hectar
5. bașca – în afară de..., exceptând, nepunând la socoteală.
6. cordea – panglică îngustă care servește ca ornament
7. suhaturi – pășune, izlaz, imaș
8. mezaturi – vânzare publică, licitație
9. nevolnic – incapabil, neajutorat, fără forță fizică
10. docar – trăsură ușoară cu două sau patru roți
11. gabrioleță – cabrioletă, trăsurică ușoară, cu două roți, trasă de un singur cal, șaretă.
12. dimerlii – baniță pentru cereale
13. mirenește – ca un laic, fără credință

Cerințe:

Lectură – 80 de puncte

I. Înțelegerea textului (16 puncte)

1. Identifică două trăsături comune ale celor două fragmente. 4p.
2. În cel mult 10 rânduri, explică valoarea expresivă a structurilor: „**Afară de asta, umerii îi erau împodobiiți cu altițe de vii din vechea viță autohtonă...**”, din primul fragment și „**Pe valea Siretului, întinsă sub arcurile de safir ale cerului, ale căror fluvii de aer tremurau de căldura soarelui de vară, stau risipite, [...]păduri și dumbrave...**”, din al doilea fragment dat. 12p.

II. Scriere despre textul literar (25 de puncte pentru conținut, 7 puncte pentru redactare)

Într-o compunere de 15-20 de rânduri, realizează un text argumentativ privind particularitățile unei descrieri subiective, utilizând pentru exemplificare, secvențe din ambele fragmente propuse.

În redactare vei respecta:

- structura specifică textului argumentativ,
- stilul compunerii;
- utilizarea adecvată a mijloacelor lingvistice necesare textului argumentativ;
- încadrarea în limita de spațiu admisă.

III. Scriere imaginativă (25 de puncte pentru conținut, 7 puncte pentru redactare)

Valorificând mesajul fiecăruia dintre cele două fragmente, alcătuiește o compunere de cel puțin 25 de rânduri, în care să realizezi descrierea unei ființe reale sau imaginare, prin ordonarea coerentă a detaliilor.

Pentru a obține punctajul maxim, vei avea în vedere următoarele aspecte:

- alegerea unui titlu sugestiv, respectând relația titlu-conținut;
- utilizarea descrierii ca mod de expunere principal;
- folosirea narațiunii pentru ordonarea trăsăturilor definitorii prin acțiune;
- utilizarea unui limbaj artistic adecvat;
- originalitatea creatoare.

Notă: Vei primi punctajul pentru redactare dacă respecti:

- regulile de ortografie și de punctuație;
- așezarea corectă a textului în pagină;
- stilul adecvat tipului de compunere indicat.

Practica rațională și funcțională a limbii (10 puncte)

1. Transcrie din fiecare fragment câte două sintagme, în care cuvintele utilizate au sens figurat. 4p.
2. Găsește, în cele două fragmente, cel puțin șase cuvinte din câmpul semantic al **bunătății**. 6p.

A. Elemente de construcție a comunicării (20 de puncte)

1. Realizează expansiunea atributelor din structurile: „într-un conac cât un castel” și „Pe valea Siretului, întinsă sub arcurile...” 8p
2. Găsește, în al doilea alineat al celui de-al doilea fragment o construcție incidentă. 6p
3. Dă forma literară a termenilor: *vo, esistat, distrațiuni* . 6p

10 puncte se acordă din oficiu.

BAREM DE CORECTARE ȘI NOTARE

Lectură – 80 de puncte

I. ÎNȚELEGEREA TEXTULUI - 16 PUNCTE

1. Pentru fiecare trăsătură identificată se acordă câte 2 puncte: *sunt texte literare, au caracter epic, utilizarea descrierii ca mod de expunere, numărul mare de epitete prin care se ordonează detaliile portretului literar, prezența naratorului martor la evenimente, perspectiva omniscientă asupra faptelor și personajelor descrise etc.* 2p+2p
2. pentru explicarea clară a valorii expresive a fiecărei structuri se acordă câte 6 puncte: *sesizarea imaginilor artistice a căror expresivitate o asigură figurile de stil, epitetul metaforic, metafora, sugestive pentru a fixa cadrul acțiunii, pentru a ordona detaliile indicelui spațial și temporal, atmosfera senină de vară de pe valea Siretului etc.* 6p+6p

II. SCRIERE DESPRE TEXTUL LITERAR – 25 P+7P

Conținut și stil

- enunțarea clară a trăsăturilor unei descrieri – 5p.; enunțarea confuză – 2p
  - identificarea personajului descris și a două modalități de realizare a descrierii (prin imagini artistice, selectarea unui limbaj artistic bogat în epitete, perspectiva din care se face descrierea): 2p+2p+2p
  - stabilirea rolului descrierii; identificarea structurilor gramaticale specifice descrierii: 2p+2p
  - identificarea celorlalte elemente ale cadrului general descris: spațiul, timpul, atmosfera, perspectiva etc. 4p.
  - ilustrarea adecvată prin exemplificări sau explicații corecte în raport cu textele – 6p; ilustrarea parțial adecvată, cu exemplificări sau explicații mai puțin clare – 4p; încercarea de identificare, fără exemplificări – 2p; omiterea răspunsului – 0p.
- Redactare:
- organizarea adecvată a ideilor în scris: claritate, coerență, respectarea succesiunii trăsătură-exemplu, dispunerea logică a paragrafelor – 7p; organizarea parțial adecvată – 5p; încercarea de organizare – 3p.

Notă: Punctajul pentru redactare se va acorda doar dacă este respectată limita de spațiu admisă.

III. SCRIEREA IMAGINATIVĂ – 25P+7P

- titlu expresiv, personalizat, potrivit conținutului – 5p, titlu mai puțin expresiv, dar potrivit conținutului – 4p; titlu personalizat, neexpresiv, dar potrivit conținutului – 3p; titlu neexpresiv, fără o legătură evidentă cu aspectele vizate de conținut – 1p.
- folosirea în compunere a descrierii (respectarea convențiilor unei descrieri, numirea elementelor componente ale obiectului descris, însoțite de expansiuni atributive, ordonarea detaliilor, adecvarea la tipul de descriere – 5p; respectarea parțială a secvențelor specifice descrierii – 3p, respectarea vagă a convențiilor descrierii – 1p.
- observații referitoare la modul în care descrierea se împletește cu narațiunea astfel încât relatarea întâmplărilor într-o succesiune logică să fixeze trăsăturile definitorii prin fapte (folosirea narațiunii, insistența pe grupul verbal, cu verbele la indicativ, prezent sau imperfect, punerea în evidență a trăsăturilor fizice și morale ale personajelor prin utilizarea grupului nominal, existența acțiunii ca suport al portretului; respectarea convențiilor unei narațiuni, respectarea momentelor subiectului – 5p; respectarea majorității convențiilor unei narațiuni, cu omiterea a două dintre ele – 3p; respectarea parțială – 2p; respectarea unei convenții a narațiunii – 1p.

- prezența unui conținut și a unui stil adecvate tipului de text: exprimare clară, coerența ideilor, dispunerea logică a paragrafelor – 5p; stil parțial adecvat – 3p; stil confuz -1p;
- originalitatea creației – 5p; încercare de originalitate – 3p; lipsa originalității – 1p.

Redactare:

- respectarea convențiilor tipului de text – 1p
- așezarea corectă în pagină – 1p;
- coerență, enunțuri construite logic și clar – 2p/1p;
- exprimarea corectă – 1 greșeală – 2p; 2 greșeli – 1p; peste trei greșeli – 0p.
- ortografie și punctuație – 1 greșeală – 1p; 2 greșeli – 0p;

Notă: se acordă punctajul pentru redactare doar dacă este respectată limita de spațiu admisă.

PRACTICA RAȚIONALĂ ȘI FUNCȚIONALĂ A LIMBII

1. textul I: alțițe de vii, un brâu de suhaturi, negru adânc, în iureșul atâtor glorioase agonisiri etc; textul al II-lea: arcurile de safir ale cerului, fluvii de aer, el era proză etc. 2+2+2+2
2. moșii, pogoane, ogoare, latifundiar, avere, agonisire, conac, împărăție etc. 1+1+1+1+1+1

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

1. cât un castel (atribut substantival prepozițional) : care era cât un castel; întinsă (atribut adjectival): ce se afla întinsă . 2+2+2+2
2. „lucru ce se-ntâmplă rar” 6p
3. vreo, existat, distrații 2+2+2

Se acordă 10 puncte din oficiu.